

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/71/2020
Identifikačné číslo spisu:	2312202296
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:2312202296.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu T. B., bývajúceho v Š. XXXX, zastúpeného Mgr. Martinom Paškalom, advokátom so sídlom v Bratislave, Záhradnícka 27, proti žalovanej U. B., bývajúcej v Š. XXX, zastúpenej advokátskou kanceláriou TIMAR & partners, s.r.o., so sídlom v Šali, Štúrova 42, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 8 C 29/2012, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 25. septembra 2019 sp. zn. 26 Co 154/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 30. mája 2018 č. k. 8 C 29/2012 - 449 žiadnej zo sporových strán nepriznal právo na náhradu trov prvoinštančného konania a žalovanej voči žalobcovi priznal právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 255 ods. 1, 2, § 262 ods. 1, 2, § 263 ods. 1, 2 a § 396 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) dospel k záveru, že obe sporové strany mali v konaní rovnaký úspech a preto je dôvodné nepriznať nárok na náhradu trov prvoinštančného konania ani jednej zo strán, čo však neplatilo o trovách odvolacieho konania, kde s prihliadnutím na procesne plný úspech žalovanej bolo dôvodným priznať jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Porovnaním žalobného petitu a žaloby žalobcu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov súd dospel k záveru, že strany sporu boli v konaní úspešné v rovnakom rozsahu, keď k dohode sporových strán došlo v časti o ustálenie masy bezpodielového spoluvlastníctva, o zostatkových hodnotách hnuiteľných vecí a tiež o tom, ktoré z hnuiteľných vecí pripadnú do výlučného vlastníctva tej ktorej strany. Z vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva súd prikázal obom stranám veci v rovnakej hodnote 800,- eur. Investície do bezpodielového spoluvlastníctva manželov vo výške 6 638,78 eur prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej za súčasného uloženia povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi na vyrovnanie majetkových podielov sumu 3 319,39 eur.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej uznesením z 25. septembra 2019 sp. zn. 26 Co 154/2018 uznesenie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy prvoinštančného konania v rozsahu 89 % a trovy podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p. potvrdil; žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že mieru úspechu strany v konaní o vyporiadaní BSM teba určiť napríklad porovnaním žalobného petitu s konečným rozhodnutím súdu vo veci samej, pričom zhoda žalobného petitu s výrokom konečného rozhodnutia sa v zásade považuje za úspech žalobcu a naopak. Zároveň je potrebné zohľadňovať viacero kritérií, ktoré vo svojom vzájomnom súhrne dajú odpoveď na to, ktorá zo strán bola v konaní úspešnejšia, pričom súd by mal predovšetkým skúmať, do akej miery boli strany sporu schopné presadiť svoj návrh na spôsob vyporiadania BSM a to nielen čo do veľkosti požadovaného a priznaného podielu na spoločnom majetku, ale aj čo do rozsahu a hodnoty majetku tvoriaceho BSM, procesnú aktivitu, vôľu dohodnúť sa mimosúdne a ďalšie. Zdôraznil, že žalobca opakovane dopĺňal a menil masu BSM o jednotlivé položky a počas celého konania nepreukázal ako dospel k sume 62 000,- eur ako investíciám do BSM, pričom súd prvej inštancie ustálil výšku investícií sumou 6 638,78 eur, ktorú sumu prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej s povinnosťou vyplatiť žalobcovi jednu polovicu, t. j. sumu 3 319,39 eur. Uzavrel, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách konania správne vychádzal z princípu procesného úspechu v konaní, avšak sekundárne neskúmal skutočný procesný úspech či neúspech každého z účastníkov v predmetnom konaní a preto uznesenie súdu prvej inštancie zmenil. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol s poukazom na § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s tým, že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.) a zároveň, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa súdy nižších inštancií odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.). Ako dovolateľ uviedol, z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, aký spor väčšie hodnoty resp. o konkrétnu položku mal existovať, keď súd prvej inštancie rozhodol o položke investícií na základe zhodných tvrdení strán sporu a nevykonával ani znalecké dokazovanie a takéto zdôvodnenie úspechu žalovanej považoval za rozporuplné a nelogické. Argumentáciu odvolacieho súdu, že žalobca sa titulom vyrovnania majetkových podielov a to jeho investícií do rodinného domu domáhal zaplattenia sumy 62 000,- eur považoval za svojvoľnú, nakoľko žalobca nikdy neformuloval žalobný petit tak, že by sa domáhal zaplattenia vyrovnacieho podielu vo výške 62 000,- eur a preto záver odvolacieho súdu o úspešnosti žalovanej v rozsahu 69 % mal za arbitrárny. Bol názoru, že odvolací súd judikát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 42/1972 interpretoval zmätočne, nakoľko uvedený judikát potvrdil, že v zásade sa vychádza z toho, že súdy nie sú viazané žalobným petitom pri zisťovaní rozsahu BSM a jeho vyporiadaní. Z týchto dôvodov navrhol napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalobca sa dovolaním domáha zmeny spôsobu hodnotenia skutkových záverov a neuvádza, ktorý konkrétny postup súdu znemožnil realizáciu, ktorého konkrétného procesného práva a súčasne neuviedol ani konkrétnu právnu otázku, ktorá sa má v dovolaní riešiť a ktorá nebola doposiaľ riešená alebo bola inak riešená všeobecnými súdmi. Mala za to, že dovolanie nie je dôvodné a navrhla ho zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1, 2 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému

rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

7. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalobca vyvodzujúc z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. namietal odôvodnenie a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

14. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, bod 26, 5 Cdo 57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací

súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

15. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

16. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

17. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vyporadúva so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že žalobca sa v konaní domáhal zaplata sumy 62 000,- eur (poznámka odvolacieho súdu: č. l. 24) ako investícií do BSM, pričom v priebehu konania nepreukázal, ako k tejto sume došiel a z čoho táto suma pozostáva. Odvolací súd zároveň uviedol, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov prvoinštančného konania správne vychádzal z princípu procesného úspechu v konaní, avšak sekundárne neskúmal skutočný procesný úspech či neúspech každého z účastníkov v predmetnom konaní a nezohľadnil na jednej strane stranami tvrdenú výšku investícií do BSM, na druhej strane súdom ustálenú výšku investícií do BSM, neprihliadol k požadovanej a skutočne priznanej výške vyporiadacieho podielu a nezohľadnil výsledok sporu medzi účastníkmi o to, či investície do domu boli vynaložené z výlučných prostriedkov žalobcu alebo zo spoločných prostriedkov bývalých manželov. Odvolací súd uzavrel, že vychádzajúc z nespochybneného záveru súdu prvej inštancie, že v rozsahu zahrnutia hnuťelných vecí do masy BSM a určenia ich zostatkovej hodnoty boli strany rovnako úspešné a porovnaním toho čoho sa žalobca titulom vyrovnania majetkových podielov a to jeho investícií do rodinného domu žalovanej domáhal (zaplatenia sumy 62 000,- eur) s tým, čo mu súd prisúdil (právo na zaplata sumy 3 319,39 eur) vyplýva, že žalovaná bola v konaní úspešná v rozsahu 89 %. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru odvolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 C.s.p. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p. nemožno považovať to, že žalobca sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C.s.p., pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a

predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

18. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

19. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.).

20. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., resp. § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.

21. V zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ C.s.p. je síce dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, no v zmysle odseku 2 tohto ustanovenia je v takomto prípade prípustnosť dovolania vylúčená, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ C.s.p.

22. Dovolanie nie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania (§ 357 písm. m/ C.s.p.).

23. Z citovaných ustanovení vyplýva, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania, ktorú dovolateľ vyvodzuje z § 421 ods. 1 C.s.p., je vylúčená ustanovením § 421 ods. 2 C.s.p. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky zastáva názor, že podľa C.s.p. nie je prípustné dovolanie proti uzneseniu o trovách konania (porovnaj bod 27. jeho uznesenia z 8. februára 2017 sp. zn. I. ÚS 56/2017).

24. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu v časti, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p. a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/ C.s.p., odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p. ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

25. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 C.s.p.) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0, v časti trov konania pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.